Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

1 август 2025 година*

„Преюдициално запитване — Контрол по границите, убежище и имиграция — Имиграционна политика — Директива 2008/115/ЕО — Общи стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни — Член 3, точки 4 и 6, член 7, параграфи 1 и 4, член 8, параграфи 1 и 2, член 11, параграф 1 и член 13 — Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Решение за връщане — Непредоставяне на срок за доброволно напускане — Забрана за влизане — Административен акт, подлежащ на обжалване — Изпълнителна сила на решение за връщане, в което няма разпоредба относно този срок — Право на ефективни правни средства за защита — Прието след изтичането на важен срок решение за забрана за влизане“

По съединени дела C-636/23 [Al Hoceima][i] и C-637/23 [Boghni][i]

с предмет две преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС съответно от Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Съвет по споровете във връзка с режима на чужденците, Белгия) и Conseil du contentieux des étrangers (Съвет по споровете във връзка с режима на чужденците, Белгия) с актове от 16 октомври 2023 г., постъпили в Съда на 24 октомври 2023 г., в рамките на производства по дела

W

срещу

Belgische Staat (C-636/23)

и

X

срещу

État belge, представлявана от Secrétaire d’État à l’Asile et la Migration (C-637/23),

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: M. L. Arastey Sahún, председател на състава, D. Gratsias, E. Regan, J. Passer (докладчик) и B. Smulders, съдии,

* Езици на производството: френски и нидерландски.

[i] Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

генерален адвокат: D. Spielmann,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за X, от M. Demol, avocat,

– за белгийското правителство, от M. Jacobs, C. Pochet и M. Van Regemorter, в качеството на представители, подпомагани от T. Bricout, avocate,

– за чешкото правителство, от A. Edelmannová, M. Smolek и J. Vláčil, в качеството на представители,

– за германското правителство, от J. Möller и A. Hoesch, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от A. Katsimerou и S. Noë, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 30 януари 2025 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 3, точки 4 и 6, на член 7, параграфи 1 и 4, на член 8, параграфи 1 и 2, на член 11, параграф 1 и на член 13 от Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (ОВ L 348, 2008 г., стр. 98), разглеждани в светлината на член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).

2 Запитванията са отправени в рамките на два спора, страни по които са W (C-636/23) и X (C-637/23), от една страна, и двамата граждани на трети страни, и Belgische Staat и État belge (Белгийската държава), от друга, относно заповед за напускане на територията на страната и относно забрана за влизане.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображения 2, 6, 10, 11 и 14 от Директива 2008/115 гласят следното:

„(2) Европейският съвет, състоял се в Брюксел на 4 и 5 ноември 2004 г., призова за установяването на ефективна политика за извеждане и репатриране, основана на общи норми, с оглед на това съответните лица да бъдат връщани по хуманен начин и при пълно зачитане на техните основни права и на тяхното достойнство.

[…]

(6) Държавите членки следва да следят за това прекратяването на незаконния престой на граждани на трети страни да се извършва по справедлива и прозрачна процедура. В съответствие с общите принципи на законодателството на ЕС, решенията съгласно настоящата директива следва да се вземат индивидуално и въз основа на обективни критерии, което означава, че незаконният престой не следва да е единственото обстоятелство, което трябва да се вземе предвид. […]

[…]

(10) Когато няма основания да се счита, че постигането на целта на процедурата за връщане би било възпрепятствано, следва да се отдава предпочитание на доброволното връщане спрямо принудителното връщане, като се определи срок за доброволно напускане. Срокът за доброволно напускане следва да се удължи, когато това се счита за необходимо поради конкретните обстоятелства на всеки отделен случай. С оглед да се насърчава доброволното връщане държавите членки следва да предвидят предоставянето на засилена помощ и консултиране във връзка с връщането, както и да използват по най-добрия начин съответните възможности за финансиране, с които разполагат по Европейския фонд за връщане.

(11) Следва да се установи общ минимален набор от правни гаранции, приложими за решенията, свързани с връщането, за да се осигури ефективна защита на интересите на засегнатите лица. […]

[…]

(14) Следва да се даде европейско измерение на последствията от националните мерки за връщане, като се въведе забрана за влизане, забраняваща влизането и престоя на територията на всички държави членки. […]“.

4 Член 3 („Определения“) от тази директива гласи:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

[…]

3. „връщане“ е процесът на връщане на гражданин на трета страна — при доброволно или принудително изпълнение на задължение за връщане — в:

– неговата страна на произход, или

– страна на транзитно преминаване в съответствие със споразумения на Общността или двустранни споразумения за обратно приемане или други договорености, или

– трета страна, в която гражданинът на трета страна доброволно решава да се върне и в която ще бъде приет;

4. „решение за връщане“ е административно или съдебно решение или друг акт, което определя или обявява за незаконен престоя на гражданин на трета страна и налага или постановява задължение за връщане;

[…]

6. „забрана за влизане“ е административно или съдебно решение или акт, с което се забраняват влизането и престоят на територията на държавите членки за определен период, придружаващо решение за връщане;

[…]“.

5 Съгласно член 6, параграф 1 от посочената директива:

„Държавите членки издават решение за връщане на всеки гражданин на трета страна, който е в незаконен престой на тяхна територия, без да се засягат изключенията, посочени в параграфи 2—5“.

6 Член 7 („Доброволно напускане“) от същата директива предвижда в параграфи 1 и 4:

„1. В решението за връщане се предвижда подходящ срок за доброволно напускане с продължителност от седем до тридесет дни, без да се засягат изключенията, посочени в параграфи 2 и 4. Държавите членки могат да предвидят в националното си законодателство, че подобен срок се предоставя единствено след подаване на молба от засегнатия гражданин на трета страна. В този случай държавите членки уведомяват засегнатите граждани на трети страни относно възможността да подадат подобна молба.

Срокът, предвиден в първа алинея, не изключва възможността за по-ранно напускане на засегнатите граждани на трети страни.

[…]

4. Ако съществува опасност от укриване или ако молбата за законен престой е отхвърлена като явно неоснователна или измамна, или ако засегнатото лице представлява опасност за обществения ред, обществената или националната сигурност, държавите членки могат да се въздържат от предоставяне на срок за доброволно напускане или да предоставят срок, който е по-кратък от седем дни“.

7 Член 8 („Извеждане“) от Директива 2008/115 предвижда в параграфи 1 и 2:

„1. Държавите членки предприемат всички необходими мерки, за да изпълнят принудително решението за връщане, ако не е бил предоставен срок за доброволно

напускане съгласно член 7, параграф 4 или ако задължението за връщане не е било изпълнено в рамките на предоставения съгласно член 7 срок за доброволно напускане.

2. Ако държавата членка е предоставила срок за доброволно напускане съгласно член 7, решението за връщане може да се изпълни принудително само след изтичане на срока, освен ако по време на този срок не възникне опасност по смисъла на член 7, параграф 4“.

8 Член 11 („Забрана за влизане“) от тази директива предвижда в параграф 1:

„Решенията за връщане се придружават от забрана за влизане:

а) ако не е предоставен срок за доброволно напускане; или

б) ако задължението за връщане не е било изпълнено.

В останалите случаи решенията за връщане могат да бъдат придружени от забрана за влизане“.

9 Член 12 („Формуляр“) от цитираната директива предвижда в параграф 1, първа алинея:

„Решенията за връщане и — в случай че бъдат издадени — решенията за забрана за влизане и решенията за извеждане се издават в писмена форма и посочват фактическите и правните основания, както и информация относно съществуващите правни средства за защита“.

10 Съгласно член 13 („Средства за защита“) от същата директива:

„1. Засегнатият гражданин на трета страна има право на ефективни средства за защита, които му позволяват да обжалва или да иска преразглеждане на решенията, свързани с връщане, посочени в член 12, параграф 1, пред компетентен съдебен или административен орган, или пред компетентен орган, съставен от членове, които са безпристрастни и чиято независимост е гарантирана.

2. Посоченият в параграф 1 орган има правомощието да преразглежда решенията за връщане, посочени в член 12, параграф 1, включително възможността за временно спиране на принудителното им изпълнение, освен ако временното спиране не е вече приложимо съгласно националното законодателство.

3. Засегнатият гражданин на трета страна има възможност да получи правни съвети, представителство и, когато е необходимо, езикова помощ.

4. Държавите членки гарантират, че необходимата юридическа консултация и/или процесуално представителство се предоставят безплатно при поискване в съответствие със съответното национално законодателство или правила относно правната помощ, и могат да предвидят по отношение на тези безплатна юридическа консултация и/или процесуално представителство да се прилагат условията, посочени в член 15, параграфи 3—6 от Директива 2005/85/ЕО [на Съвета от 1 декември 2005 година относно минимални норми относно процедурата за предоставяне или отнемане на статут на бежанец в държавите членки (ОВ L 326, 2005 г., стр. 13; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 242)]“.

11 Член 14 („Гаранции при връщане“) от Директива 2008/115 предвижда в параграф 1:

„Държавите членки гарантират, с изключение на ситуацията, предвидена в членове 16 и 17, че доколкото е възможно се вземат предвид следните принципи по отношение на граждани на трети страни по време на предоставения срок за доброволно напускане в съответствие с член 7 или по време на сроковете, за които извеждането е отложено в съответствие с член 9:

а) запазва се целостта на семейството с членове на семейството, намиращи се на тяхна територия;

б) предоставят се спешни медицински грижи и основно лечение на болести;

в) предоставя се достъп до основните елементи на образователната система на малолетни или непълнолетни лица в зависимост от продължителността на престоя им;

г) вземат се предвид специалните потребности на уязвимите лица“.

Белгийското право

12 Член 1, параграф 1, точки 6° и 8° от Loi du 15 décembre 1980 sur l’accès au territoire, le séjour, l’établissement et l’éloignement des étrangers (Закон от 15 декември 1980 г. за достъпа до територията, пребиваването, установяването и извеждането от страната на чужденци, Moniteur belge от 31 декември 1980 г., стр. 14584, наричан по-нататък „Законът от 15 декември 1980 г.“), с който трябва да се транспонира член 3, точки 4 и 6 от Директива 2008/115, гласи:

„По смисъла на този закон:

[…]

6° „решение за извеждане“ е решението, с което се установява незаконността на престоя на чужденец и се налага задължение за връщане;

[…]

8° „забрана за влизане“ е решението, което може да придружава решение за извеждане и с което за определен период се забраняват влизането и престоят на територията на Кралството или на територията на всички държави членки, включително на тази на Кралството“.

13 Съгласно член 7, първа алинея, точки 1° и 3° от този закон, с който трябва да се транспонира член 6, параграф 1 от Директива 2008/115:

„Без да се засяга действието на по-благоприятни разпоредби, съдържащи се в международен договор, министърът или оправомощено от него лице може — а в случаите по точки 1°, 2°, 5°, 9°, 11° или 12° има задължение — да издаде спрямо чужденец, който няма разрешение за пребиваване и не е допуснат да пребивава повече от три месеца или да се установи в Кралството, заповед за напускане на територията на страната в определен срок:

1° ако пребивава в Кралството, без да притежава изискваните по член 2 документи;

[…]

3° ако се счита, че може да застраши обществения ред или националната сигурност“.

14 Член 39/56, първа алинея от посочения закон предвижда:

„Жалбите по член 39/2 могат да се подават до Съвета от чужденец, който може да удостовери наличие на вреди или на правен интерес“.

15 Член 74/11 от същия закон трябва да транспонира член 11, параграф 1 от Директива 2008/115 и предвижда по-специално, че продължителността на забраната за влизане се определя, като се вземат предвид всички съответни обстоятелства във всеки отделен случай.

16 Съгласно член 74/14 от Закона от 15 декември 1980 г.:

„§ 1. В решението за извеждане се предвижда срок от тридесет дни за напускане на територията на страната.

[…]

Въз основа на мотивирана молба на гражданина на трета страна до министъра или до оправомощено от него лице предоставеният срок за напускане на територията на страната, посочен в алинея 1, се удължава, ако бъде представено доказателство, че доброволното връщане не може да се осъществи в определения срок.

При необходимост този срок може да бъде удължен въз основа на мотивирана молба на гражданина на трета страна до министъра или оправомощено от него лице, за да се вземат предвид конкретните обстоятелства, свързани с положението на този гражданин, като продължителността на престоя, наличието на посещаващи училище деца, приключването на организирането на доброволното напускане и други семейни и социални връзки.

[…]

§ 2. Докато тече срокът за доброволно напускане, гражданинът на трета страна е защитен от принудително извеждане.

За да се избегне опасността от укриване, докато тече този срок, министърът или оправомощено от него лице могат да задължат гражданина на трета страна да изпълни превантивни мерки.

[…]

§ 3. Срокът по § 1 може да бъде дерогиран, когато:

1° е налице опасност от укриване; или

2° гражданинът на трета страна не е спазил наложената превантивна мярка; или

3° гражданинът на трета страна представлява заплаха за обществения ред или националната сигурност; или

[…]

В този случай в решението за извеждане или се предвижда срок, по-кратък от седем дни, или не се предвижда никакъв срок“.

Споровете в главните производства и преюдициалните въпроси

Дело C-636/23

17 W твърди, че е мароканski гражданин. На 3 януари 2015 г. лицето, оправомощено от държавния секретар по въпросите на убежището, миграцията и опростяването на административните процедури, издава спрямо W заповед за напускане на територията на страната и забрана за влизане за срок от три години. На 22 май 2019 г. W подава молба за международна закрила до белгийските органи. На 7 юни 2019 г. W е осъден от Correctionele rechtbank Antwerpen (Наказателен съд Антверпен, Белгия) за нарушение на законодателството относно упойващите вещества на осемнадесет месеца лишаване от свобода, девет от които условно, с петгодишен изпитателен срок. С решение от 9 юли 2019 г. Главният комисариат за бежанците и лицата без гражданство отказва да предостави на W статут на бежанец и субсидиарна закрила.

18 На 18 юли 2019 г. белгийските власти издават по отношение на W заповед за напускане на територията на страната и забрана за влизане за срок от осем години, връчени му на същата дата. На W не е определен никакъв срок за доброволно напускане по съображение, че е налице опасност от укриване и че W представлява опасност за обществения ред и националната сигурност.

19 С жалба, подадена на 19 август 2019 г., W сезира Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Съвет по споровете във връзка с режима на чужденците, Белгия) — запитващата юрисдикция, с искане за спиране на действието и за отмяна на заповедта за напускане на страната и на забраната за влизане.

20 С решение от 19 ноември 2019 г. тази юрисдикция отменя заповедта за напускане на страната и забраната за влизане, като приема, че W правилно е посочил, че мотивите на решението да не му бъде даден срок за доброволно напускане, са незаконосъобразни. Тази юрисдикция приема по-специално — като цитира практиката на Съда — че всяка преценка на опасността от укриване трябва да се базира на индивидуално разглеждане на положението на засегнатото лице и че в настоящия случай не са изложени достатъчно мотиви за наличието на опасност за обществения ред. Според същата юрисдикция указването на срок за доброволно напускане е съставен или основен елемент от заповедта за напускане на територията на страната. Ето защо тя изцяло отменя заповедта за напускане на територията на страната.

21 État belge подава касационна жалба до Raad van State (Държавен съвет, Белгия) срещу това решение, що се отнася до отмяната на заповедта за напускане на територията на страната, но същевременно не оспорва отмяната на забраната за влизане.

22 С решение от 1 септември 2022 г. Raad van State (Държавен съвет) частично отменя решението от 19 ноември 2019 г., споменато в точка 20 от настоящото решение, по-специално с мотива, че предоставянето или не на срок за доброволно напускане е просто мярка за изпълнение, която не променя правното положение на засегнатия чужденец, защото няма значение за констатацията за незаконен престой на територията на страната.

23 Поради това запитващата юрисдикция трябва да се произнесе отново по жалбата на W срещу издадената спрямо него заповед за напускане на територията на страната. Във връзка с това тази юрисдикция иска да се установи дали непредоставянето на срок за доброволно напускане в рамките на решение за връщане реално трябва да се смята просто за неподлежаща на обжалване мярка за изпълнение на това решение за връщане, която не променя правното положение на засегнатия чужденец. Тази юрисдикция по-специално счита, че след като непредоставянето на срок за доброволно напускане е включено в решението за връщане и е мотивирано в него, изглежда необходимо да се предвиди ефективно правно средство за защита срещу този аспект на това решение за връщане. Според същата юрисдикция всъщност подходът в обратния смисъл би могъл да доведе до случаи, в които самото правно основание за издаването на забрана за влизане, а именно обстоятелството, че не е бил предоставен срок за доброволно напускане, не би могло да бъде оспорено, защото според Raad van State (Държавен съвет) в рамките на жалба, подадена само срещу забрана за влизане, няма възможност да бъде изложено и основание срещу непредоставянето на срок за доброволно напускане, по-специално защото се касае за основание, насочено срещу друго решение. Запитващата юрисдикция подчертава, че съгласно член 11, параграф 1 от Директива 2008/115 решенията за връщане се придружават от забрана за влизане, ако не е предоставен срок за доброволно напускане.

24 Тъй като счита, че след решението от 1 септември 2022 г. на Raad van State (Държавен съвет) се намира в положение, при което единственият обжалван акт пред нея е заповедта за напускане на територията на съответната страна, в която не е предоставен срок за доброволно напускане, запитващата юрисдикция има съмнения дали компетентният орган е длъжен или има възможност да приеме ново решение за забрана за влизане, и следователно съмнения относно приемането на такова решение и след като е изтекъл известен период. Тази юрисдикция също така иска по-специално да се установи дали непредоставянето на срок за доброволно напускане — в рамките на задължението за връщане, наложено или постановено с решение за връщане — е основен елемент на това решение за връщане, в резултат на което, ако бъде установена незаконосъобразност във връзка с този период, посоченото решение за връщане става изцяло недействително и се налага да бъде прието ново решение за връщане.

25 При тези обстоятелства Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Съвет по споровете във връзка с режима на чужденците) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли разпоредбите на член 7, параграф 4, член 8, параграфи 1 и 2 и член 11, параграф 1 от Директива 2008/115, разглеждани заедно или поотделно с оглед на член 13 от същата директива и член 47 от [Хартата], да се тълкуват в смисъл, че не допускат непредоставянето на срок за доброволно напускане на страната да се счита за обикновена мярка за изпълнение, която не променя правното положение на съответния чужденец, тъй като предоставянето или непредоставянето на срок за доброволно напускане не променя основната констатация за незаконен престой на територията на страната?

2) При утвърдителен отговор на първия въпрос: трябва ли думите „придружаващо“ в член 3, точка 6 от Директива 2008/115 и „се придружават“ в член 11, параграф 1 от същата директива да се тълкуват в смисъл, че допускат положение, в което компетентният орган може или трябва дори след значителен период от време да наложи забрана за влизане, която се основава на решение за връщане, в което не е предоставен срок за доброволно напускане?

При отрицателен отговор на този въпрос: в такъв случай означават ли тези думи, че решение за връщане, в което не е предоставен срок за доброволно напускане, трябва да бъде придружено едновременно или в подходящ кратък срок от забрана за влизане?

При утвърдителен отговор на този въпрос: правото на ефективни правни средства за защита, гарантирано от член 13 от Директива 2008/115 и член 47 от [Хартата], включва ли възможността в рамките на жалба срещу решението за връщане да се оспори законосъобразността на решение да не бъде предоставен срок за доброволно напускане, ако в противен случай законосъобразността на правното основание на забраната за влизане вече не може да бъде надлежно оспорена?

3) При утвърдителен отговор на първия въпрос: следва ли изразите „се предвижда подходящ срок“ в член 7, параграф 1, както и „задължение за връщане“ в член 3, точка 4 от Директива 2008/115 да се тълкуват в смисъл, че определяне на срок, или във всеки случай непредоставянето на срок, във връзка със задължението за напускане на страната е съществен елемент на решение за връщане, така че при установяване на незаконосъобразност по отношение на този срок действието на решението за връщане отпада в своята цялост и трябва да бъде издадено ново решение за връщане?

Ако Съдът приеме, че отказът да бъде предоставен срок не представлява съществен елемент на решение за връщане, какво практическо значение и изпълнимост има решение за връщане по смисъла на член 3, точка 4 от Директива 2008/115, чийто елемент за определяне на срока отпада, в случай че съответната държава членка не се е възползвала от възможността, предвидена в член 7, [параграф 1] от посочената директива, да предоставя срок единствено след подаване на молба от засегнатия гражданин на трета страна?“.

Дело C-637/23

26 X твърди, че е пристигнал преди две години в Белгия, че е настанен там при брат си и че има алжирско гражданство.

27 На 27 януари 2023 г. X е лишен от свобода вследствие на административен доклад за проверка на чужденец.

28 На 28 януари 2023 г. на X е връчена заповед за напускане на територията на страната с отвеждане до границата и принудително настаняване за целите на извеждането, както и забрана за влизане за срок от две години. Не му е предоставен срок за доброволно напускане.

29 Що се отнася до съображението, поради което на X не е предоставен никакъв срок за доброволно напускане, посочва се, че е налице опасност от укриване, по смисъла на член 74/14, параграф 3, точка 1° от Закона от 15 декември 1980 г. Непредоставянето на такъв срок е мотивирано по-специално, както следва:

„1° Заинтересованото лице не е подало молба за пребиваване или за международна закрила след незаконното си влизане или по време на незаконното си пребиваване, или в срока, предвиден в този закон.

Заинтересованото лице твърди, че пребивава в Белгия от две години. Административната преписка не показва то да се е опитало да узакони пребиваването си по предвидения в закона начин.

3° Заинтересованото лице не сътрудничи или не е сътрудничило на властите.

Заинтересованото лице не се е явило в общината в [законовия] срок и не е представило никакво доказателство за настаняване в хотела“.

30 Освобождаването на X е разпоредено с решение от 6 февруари 2023 г. на първоинстанционен съд Ено, съдебен район Монс (Белгия), потвърдено от въззивната инстанция с решение от 21 февруари 2023 г. на състава за предварително разглеждане на обвинението на Апелативен съд Монс (Белгия).

31 С жалба, подадена на 6 февруари 2023 г., X сезира Съвета по споровете във връзка с режима на чужденците (Белгия) — запитващата юрисдикция, с искане за спиране на действието и за отмяна на заповедта за напускане на територията на страната с отвеждане до границата и на забраната за влизане, приета по отношение на него на 28 януари 2023 г.

32 Що се отнася до заповедта за напускане на страната с отвеждане до границата, пред тази юрисдикция X по същество изтъква, че белгийската държава не е спазила задължението си да извърши индивидуална преценка, преди да установи наличието на опасност от укриване. X твърди също, че не е достатъчно да се препрати към критериите, съдържащи се в член 1, параграф 2 от Закона от 15 декември 1980 г., а трябва да се обоснове и как тези критерии се прилагат във всеки конкретен случай. Според X от мотивите на тази заповед или от административната преписка по никакъв начин не може да се разбере защо белгийската държава се е позовала на някаква опасност от укриване, за да остави без приложение

предвидения в този закон общ тридесетдневен срок. Колкото до забраната за влизане, според X мотивите ѝ също са неподходящи и недостатъчни, понеже тя се основава на опасността X да се укрие.

33 Запитан в съдебното заседание пред посочената юрисдикция относно естеството на решението да не му се предостави срок за напускане на територията на Белгия, X поддържа, че тъй като това решение поражда правни последици, по-специално що се отнася до задържането и забраната за влизане, то не представлява просто мярка за изпълнение и следователно трябва да може да бъде оспорено по съдебен ред. Белгийската държава от своя страна твърди, че последното решение не подлежи на обжалване.

34 Запитана в това заседание дали все още е налице интерес от оспорване на решението за отвеждане до границата, белгийската държава счита, че с оглед на освобождаването на X този интерес е отпаднал. В това отношение X се осланя на преценката на запитващата юрисдикция, която счита, че след като X е освободен, жалбата не произвежда действие в частта си, която се отнася до това решение.

35 Ето защо във връзка с това посочената юрисдикция иска да се установи дали непредоставянето на срок за доброволно напускане в рамките на решение за връщане трябва да се счита просто за мярка за изпълнение на това решение за връщане, която не променя правното положение на засегнатия чужденец. Освен това тя иска да се установи дали правото на ефективни правни средства за защита, гарантирано с член 13 от Директива 2008/115 и член 47 от Хартата, предполага в производството по обжалване на решението за връщане да може да се оспорва законосъобразността на решението да не се предостави срок за доброволно напускане, ако в противен случай вече не може да бъде надлежно оспорена законосъобразността на правното основание на забраната за влизане, която придружава това решение за връщане. На последно място, тя има съмнения дали разпоредба относно срока за доброволно напускане — в рамките на задължението за връщане, наложено или постановено с решение за връщане — е основен елемент на това решение за връщане, в резултат на което, ако бъде установена незаконосъобразност във връзка с този период, посоченото решение за връщане става изцяло недействително и се налага да бъде прието ново решение за връщане.

36 При тези обстоятелства Съветът по споровете във връзка с режима на чужденците решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли разпоредбите на член 7, параграф 4, член 8, параграфи 1 и 2 и член 11, параграф 1 от Директива 2008/115, разглеждани заедно или поотделно в светлината на член 13 от Директива 2008/115 и на член 47 от [Хартата], да се тълкуват в смисъл, че не допускат непредоставянето на срок за доброволно напускане да се счита за обикновена мярка за изпълнение, която не променя правното положение на съответния чужденец, при положение че предоставянето или не на срок за доброволно напускане по никакъв начин не променя основната констатация за незаконен престой на територията на страната?

Освен това, предполага ли правото на ефективни правни средства за защита, гарантирано в член 13 от Директива 2008/115 и в член 47 от [Хартата], в производството по обжалване на решението за връщане да може да се оспорва законосъобразността на решение да не се предоставя срок за доброволно напускане, ако в противен случай законосъобразността на правното основание на забраната за влизане вече не може да бъде надлежно оспорена?

2) При утвърдителен отговор на първия въпрос, трябва ли изразите „предвижда подходящ срок“ в член 7, параграф 1 и „и […] задължение за връщане“ в член 3, точка 4 от Директива 2008/115 да се тълкуват в смисъл, че разпоредба относно срока или във всеки случай непредоставянето на срок по отношение на задължението за напускане представлява съществен елемент на решението за връщане, така че ако се установи, че е налице незаконосъобразност във връзка с този срок, решението за връщане става изцяло недействително и трябва да бъде взето ново решение за връщане?

Ако Съдът е на мнение, че отказът да се предостави срок не е съществен елемент от решението за връщане, и в случай че в рамките на член 7, параграф 1 от Директива 2008/115 съответната държава членка не се е възползвала от възможността да се определя срок единствено след подаване на молба от засегнатия гражданин [на трета страна], какъв е практическият обхват и изпълнителната сила на решението за връщане по смисъла на член 3, точка 4 от Директива 2008/115, което би било лишено от съставния си елемент, свързан със срока?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос по дело C-636/23 и по първата част от първия въпрос по дело C-637/23

37 С първия си въпрос по дело C-636/23 и с първата част от първия си въпрос по дело C-637/23, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 7, параграф 4, член 8, параграфи 1 и 2 и член 11, параграф 1 от Директива 2008/115 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат непредоставянето на срок за доброволно напускане да се счита просто за мярка за изпълнение, която не променя правното положение на засегнатия гражданин на трета страна, щом предоставянето или не на такъв срок не засяга констатацията за незаконен престой на територията на съответната държава членка.

38 Досежно правното естество на решението за предоставяне на срок за доброволно напускане следва да се припомни, че Директива 2008/115 установява с точност процедурата, която всяка държава членка трябва да прилага по отношение на връщането на граждани на трети страни, които са в незаконен престой, и определя реда на протичане на различните етапи, които в своята последователност образуват тази процедура (решение от 28 април 2011 г., El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, т. 34).

39 Член 6, параграф 1 от тази директива предвижда, като основна хипотеза, задължение държавите членки да вземат решение за връщане на всеки гражданин на трета страна, който е в незаконен престой на тяхна територия. Видно от съображение 10 от цитираната директива, в рамките на този първоначален етап от процедурата за връщане трябва да се отдаде предпочитание — при съобразяване с изключенията — на доброволното изпълнение на задължението, произтичащо от решението за връщане. В това отношение член 7, параграф 1 от нея гласи, че в това решение се предвижда подходящ срок за доброволно напускане с продължителност от седем до тридесет дни (вж. в този смисъл решение от 28 април 2011 г., El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, т. 35 и 36).

40 Държавите членки обаче могат да се въздържат от предоставяне на такъв срок или да предоставят срок, който е по-кратък от седем дни, когато са налице особени обстоятелства, изрично изброени в член 7, параграф 4 от тази директива, а именно, ако съществува опасност от укриване, ако молбата за законен престой е отхвърлена като явно неоснователна или измамна или ако засегнатото лице представлява опасност за обществения ред, обществената или националната сигурност (вж. в този смисъл решение от 28 април 2011 г., El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, т. 37).

41 Ако държава членка се въздържа да предостави срок за доброволно напускане, както и в случай че задължението за връщане не е изпълнено в предоставения за доброволно напускане срок, член 8, параграфи 1 и 4 от Директива 2008/115 налага на съответната държава членка задължението да извърши процеса на извеждане, като вземе всички необходими мерки, включително при необходимост принудителни мерки, действайки пропорционално и при спазване на основните права (вж. в този смисъл решение от 28 април 2011 г., El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, т. 38).

42 За сметка на това от текста на член 8, параграф 2 от Директива 2008/115 следва, че ако държавата членка е предоставила срок за доброволно напускане съгласно член 7 от нея, решението за връщане може да се изпълни принудително само след изтичане на срока, освен ако по време на този срок не възникне опасност по смисъла на член 7, параграф 4.

43 В този смисъл поредността в протичането на етапите от процедурата по връщане, въведена с Директива 2008/115, очертава постъпателност в мерките, които се вземат с оглед на изпълнение на решението за връщане, от мярката, която оставя най-голяма свобода на заинтересованото лице, а именно да му се определи срок за доброволно напускане, към мерките, които я ограничават в най-голяма степен, а именно задържането в специализиран център, с уточнението, че на всеки от етапите трябва да се осигури зачитане на принципа на пропорционалност (вж. в този смисъл решение от 28 април 2011 г., El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, т. 41).

44 От предходното следва, че решението за връщане — освен в случаите по член 7, параграф 4 от Директива 2008/115 — не може да бъде незабавно изпълнено само по съображение, че заинтересованото лице има незаконен престой в съответната държава членка.

45 Ето защо решението, което се отнася до предоставянето или не на срок за доброволно напускане, поражда непосредствени правни последици, които компетентните национални органи са длъжни да приведат в действие.

46 В допълнение, съгласно член 11, параграф 1, първа алинея от Директива 2008/115 забрана за влизане се постановява по отношение на гражданите на трети страни, които са в незаконен престой, ако не е предоставен срок за доброволно напускане или ако задължението за връщане не е било изпълнено.

47 Констатирането на тези правни последици на решението относно предоставянето или не на срок за доброволно напускане е в съзвучие с целта на член 7 от Директива 2008/115, защото, като предвижда, че държавите членки по принцип са длъжни да предоставят срок за доброволно напускане на незаконно пребиваващите граждани на трети страни, последната разпоредба по-специално цели да гарантира, че при изпълнението на решение за връщане, прието на основание член 6 от тази директива, основните права на тези граждани са спазени. В съответствие с член 79, параграф 2 ДФЕС всъщност целта на тази директива,

видно от съображения 2 и 11 от нея, е да се установи ефективна политика за извеждане и репатриране, основана на общи стандарти и правни гаранции, с оглед на това съответните лица да бъдат връщани по хуманен начин и при пълно зачитане на техните основни права и на тяхното достойнство (вж. в този смисъл решение от 11 юни 2015 г., Zh. и O., C-554/13, EU:C:2015:377, т. 47).

48 Обстоятелството, че предоставянето на срок за доброволно напускане не променя незаконосъобразността на престоя на територията на съответната държава членка, по никакъв начин не е в противоречие с това тълкуване. Наистина по време на срока, предоставен му за доброволно напускане, гражданинът на трета страна продължава да е в незаконен престой, но същевременно — както по същество отбелязва генералният адвокат в точка 53 от заключението си — непредоставянето на срок за доброволно напускане поражда, както бе установено в точка 45 от настоящото решение, важни последици за правното положение на този гражданин.

49 Накрая, видно от текста на член 14, параграф 1 от цитираната директива, държавите членки гарантират, с изключение на ситуацията, предвидена в членове 16 и 17 от нея, че по отношение на гражданите на трети страни по време на предоставения срок за доброволно напускане, доколкото е възможно, се вземат предвид принципите, че се запазва целостта на семейството с членове на семейството, намиращи се на съответната територия; че се предоставят спешни медицински грижи и основно лечение на болести; че се предоставя достъп до основните елементи на образователната система на малолетни или непълнолетни лица в зависимост от продължителността на престоя им и че се вземат предвид специалните потребности на уязвимите лица.

50 Ето защо решението относно предоставянето или не на срок за доброволно напускане няма как да се счита просто за мярка за изпълнение, която не променя правното положение на засегнатия гражданин на трета страна.

51 С оглед на изложеното дотук на първия въпрос по дело C-636/23 и на първата част от първия въпрос по дело C-637/23 следва да се отговори, че член 7, параграф 4, член 8, параграфи 1 и 2 и член 11, параграф 1 от Директива 2008/115 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат непредоставянето на срок за доброволно напускане да се счита просто за мярка за изпълнение, която не променя правното положение на засегнатия гражданин на трета страна.

По третата част от втория въпрос по дело C-636/23 и по втората част от първия въпрос по дело C-637/23

52 С третата част от втория си въпрос по дело C-636/23 и с втората част от първия си въпрос по дело C-637/23 запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 13 от Директива 2008/115 в светлината на член 47 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че изисква решението за непредоставяне на срок за доброволно напускане да подлежи на оспорване по съдебен ред.

53 В тази насока е уместно да се припомни, че член 13, параграф 1 от същата директива гарантира на засегнатия гражданин на трета страна право на ефективни средства за защита, които му позволяват да оспорва решенията за връщане, решенията за забрана за

влизане на територията на държавите членки и решенията за извеждане пред компетентен съдебен или административен орган или пред компетентен орган, съставен от членове, които са безпристрастни и чиято независимост е гарантирана.

54 Тези процедурни гаранции, съчетани с предвидените в член 12, параграф 1 от Директива 2008/115, а именно задължението за държавите членки да издават решенията за връщане в писмена форма, като посочват в тях фактическите и правните основания и уточняват правните средства за защита, осигуряват закрилата и защитата на заинтересованото лице по отношение на решение с неблагоприятни за него последици (вж. в този смисъл решение от 11 декември 2014 г., Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, т. 58).

55 По-специално, когато възнамерява да приеме решение за връщане, компетентният национален орган е длъжен да изслуша заинтересованото лице във връзка с това. От правото на изслушване, преди да бъде прието решение за връщане, произтича задължението за компетентните национални органи да предоставят на заинтересованото лице възможност да изрази становище по условията за връщането си, а именно срока за заминаване и доброволния или принудителен характер на връщането. Ето защо, ако желае, засегнатият незаконно пребиваващ гражданин на трета страна ще има възможност да оспори в съдебно производство извършената от администрацията преценка на неговото положение (вж. в този смисъл решение от 11 декември 2014 г., Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, т. 49, 51 и 57).

56 При това положение трябва да бъде гарантирано ефективно правно средство за защита както що се отнася до решението за предоставяне или не на срок за доброволно напускане, така и що се отнася до продължителността на този срок. Всъщност засегнатият гражданин на трета страна трябва да има възможност както да оспори пред съд или подобен безпристрастен орган решението да не му се предостави срок за доброволно напускане, прието на основание член 7, параграф 4 от Директива 2008/115, така и да твърди, че срокът за напускане, предоставен му в съответствие с член 7, параграф 1 от нея, не е подходящ.

57 На третата част от втория въпрос по дело C-636/23 и на втората част от първия въпрос по дело C-637/23 следва да се отговори, че член 13 от Директива 2008/115 в светлината на член 47 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че изисква решението за непредоставяне на срок за доброволно напускане да подлежи на оспорване по съдебен ред.

По първата и втората част от втория въпрос по дело C-636/23

58 С първата и втората част от втория си въпрос по дело C-636/23 запитващата юрисдикция по същество иска да се установи, при утвърдителен отговор на първия въпрос по това дело, дали думите „придружаващо“ и „се придружават“, използвани съответно в член 3, точка 6 и член 11, параграф 1 от Директива 2008/115, трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат компетентният национален орган да наложи забрана за влизане, дори след значителен период от време, въз основа на решение за връщане, в което не се предоставя срок за доброволно напускане.

59 Следва да се припомни, че съгласно член 3, точка 6 от Директива 2008/115 „забрана за влизане“ е „административно или съдебно решение или акт, с което се забраняват влизането и престоят на територията на държавите членки за определен период, придружаващо решение за връщане“. Последното решение е дефинирано в член 3, точка 4

от тази директива като „административно или съдебно решение или друг акт, което определя или обявява за незаконен престоя на гражданин на трета страна и налага или постановява задължение за връщане“.

60 Съгласно съображение 14 от Директива 2008/115 забраната за влизане цели да забрани на адресата ѝ влизането и престоя на територията на всички държави членки, като така се даде „европейско измерение“ на последствията от националните мерки за връщане.

61 Както бе припомнено в точка 46 от настоящото решение, съгласно член 11, параграф 1 от тази директива „[р]ешенията за връщане се придружават от забрана за влизане, ако не е предоставен срок за доброволно напускане или ако задължението за връщане не е било изпълнено. В останалите случаи решенията за връщане могат да бъдат придружени от забрана за влизане“.

62 От текста на член 3, точки 4 и 6 и на член 11, параграф 1 от Директива 2008/115 става ясно, че „забраната за влизане“ е предвидено да допълва решението за връщане, като на заинтересованото лице се забранява за определен период след „връщането“ му съгласно определението на този термин в член 3, точка 3 от същата директива — и следователно, след като напусне територията на държавите членки — да влиза отново на тази територия и да пребивава на нея след това. Следователно забраната за влизане произвежда действие едва от момента, в който заинтересованото лице действително напусне територията на държавите членки (решение от 3 юни 2021 г., Westerwaldkreis, C-546/19, EU:C:2021:432, т. 52 и цитираната съдебна практика).

63 Ето защо думите „придружаващо“ и „се придружават“, използвани съответно в член 3, точка 6 и в член 11, параграф 1 от Директива 2008/115, могат да се приравнят на думата „допълва“ по смисъла на съдебната практика, спомената в точка 62 от настоящото решение.

64 *Както по същество отбелязва генералният адвокат в точки 66—68 от заключението си, обаче* Съдът е използвал глагола „допълва“ не в смисъл, че забраната за влизане може да бъде свързана с решението за връщане, с което не се предоставя срок за доброволно напускане, само ако е постановена едновременно с или в кратък срок след това решение, а в смисъл, че „е в допълнение“ към това решение, и се позовава на материална връзка, съгласно която това решение по принцип е необходимо предварително условие за валидността на забраната за влизане.

65 Това тълкуване се потвърждава от текста на член 11, параграф 1 от Директива 2008/115. Всъщност не само във визирания от запитващата юрисдикция и предвиден в член 11, параграф 1, буква а) от тази директива случай на забрана за влизане, наложена поради факта, че не е бил предоставен срок за доброволно напускане, не се изисква времево съвпадане между съответните решение за връщане и забрана за влизане, но и в случая, споменат в член 11, параграф 1, буква б) от нея, изрично се изключва такова съвпадане, доколкото в този случай се визира забрана за влизане, наложена след решение за връщане.

66 Ето защо националният орган, който е компетентен да издаде забрана за влизане, придружаваща решение за връщане, в което не е предоставен срок за доброволно напускане, не е длъжен да приеме едновременно това решение и забраната за влизане, нито пък в кратък срок, след като е прието посоченото решение за връщане.

67 На първата и втората част от втория въпрос по дело C-636/23 следва да се отговори, че член 3, точка 6 и член 11, параграф 1 от Директива 2008/115 трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат компетентният национален орган да наложи забрана за влизане, дори след значителен период от време, въз основа на решение за връщане, в което не се предоставя срок за доброволно напускане.

По третия въпрос по дело C-636/23 и по втория въпрос по дело C-637/23

68 С третия си въпрос по дело C-636/23 и с втория си въпрос по дело C-637/23 запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 3, точка 4 и член 7 от Директива 2008/115 трябва да се тълкуват в смисъл, че незаконосъобразността на разпоредбата относно срока за доброволно напускане, залегнала в решение за връщане, води до цялостна отмяна на това решение за връщане. При отрицателен отговор и в случай че съответната държава членка не се е възползвала от възможността, предвидена в член 7, параграф 1 от тази директива, да определи такъв срок само след подаване на молба от засегнатия гражданин на трета страна, запитващата юрисдикция иска да се установи какви са практическият обхват и изпълнителната сила на решение за връщане, в което не би била налице посочената разпоредба относно срока за доброволно напускане.

69 Следва да се припомни, че съгласно член 3, точка 4 от Директива 2008/115 „решение за връщане“ е административно или съдебно решение или друг акт, което определя или обявява за незаконен престоя на гражданин на трета страна и налага или постановява задължение за връщане. Съгласно член 3, точка 3 от цитираната директива това задължение за връщане налага на засегнатото лице да се върне или в своята страна на произход, или в страна на транзитно преминаване, или в трета страна, в която то доброволно решава да се върне и в която ще бъде прието (решение от 14 май 2020 г., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU и C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, т. 114).

70 Ето защо от самия текст на член 3, точка 4 от тази директива се установява, че налагането или постановяването на задължение за връщане представлява един от двата съставни елемента на решението за връщане, тъй като предвид точка 3 от същия член такова задължение за връщане е немислимо без определяне на дестинация, която трябва да бъде една от страните, посочени в тази точка 3 (решение от 14 май 2020 г., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU и C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, т. 115).

71 От това следва, че когато измени целевата страна, посочена в предишно решение за връщане, компетентният национален орган прави толкова съществено изменение на това решение за връщане, че следва да се счита, че е приел ново решение за връщане по смисъла на член 3, точка 4 от Директива 2008/115 (решение от 14 май 2020 г., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU и C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, т. 116).

72 Запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали, по аналогия със споменатата в точки 69—71 от настоящото решение съдебна практика, разпоредбата относно срока за доброволно напускане, залегнала в решение за връщане, е неразделна част от задължението за връщане, наложено или постановено с това решение, поради което незаконосъобразността на тази разпоредба би довела до цялостна недействителност на посоченото решение.

73 В тази насока следва да се отбележи, че определението на понятието „връщане“ в член 3, точка 3 от Директива 2008/115 изрично посочва доброволния или принудителен характер на връщането. Съгласно това определение задължението за връщане има за цел гражданинът на трета страна да се върне доброволно или по принуда в някоя от страните, упоменати в тази разпоредба. Ето защо решението, с което компетентният национален орган се произнася по предоставянето или не на срок за доброволно напускане, е неразделна част от това задължение.

74 В допълнение, видно от точка 56 от настоящото решение, трябва да бъде гарантирано ефективно правно средство за защита както що се отнася до решението за предоставяне или не на срок за доброволно напускане, така и що се отнася до продължителността на този срок.

75 Оттук следва, че ако бъде установена незаконосъобразност във връзка с решението да се предостави или не срок за доброволно напускане или с продължителността на този срок, съответното решение за връщане трябва да бъде изцяло отменено.

76 Това тълкуване се потвърждава от целта на Директива 2008/115, припомнена в точка 47 от настоящото решение — да се установи ефективна политика за извеждане и репатриране, основана на общи стандарти и правни гаранции, с оглед на това съответните лица да бъдат връщани по хуманен начин и при пълно зачитане на техните основни права и на тяхното достойнство.

77 То е съобразено и със съображение 6 от Директива 2008/115, съгласно което държавите членки следва да следят за това прекратяването на незаконния престой на граждани на трети страни да се извършва по справедлива и прозрачна процедура. Това съображение предвижда също, че в съответствие с общите принципи на правото на Съюза решенията съгласно тази директива следва да се вземат индивидуално и въз основа на обективни критерии, което означава, че незаконният престой не следва да е единственото обстоятелство, което трябва да се вземе предвид. Както Съдът вече е постановил, по-специално принципът на пропорционалност трябва да бъде зачитан на всички етапи на процедурата за връщане, въведена с цитираната директива, включително на етапа относно решението за връщане, в рамките на който съответната държава членка трябва да се произнесе по предоставянето на срок за доброволно напускане съгласно член 7 от същата директива (решение от 11 юни 2015 г., Zh. и O., C-554/13, EU:C:2015:377, т. 49).

78 Както отбелязва генералният адвокат в точка 81 от заключението си, следователно понятието „задължение за връщане“, като съставен елемент на решението за връщане, трябва да се разбира в смисъл, че отразява баланса между ефективността на политиката за извеждане и зачитането на основните права на заинтересованите лица. Всяко тълкуване в смисъл, че разпоредбата относно срока за доброволно напускане не е неразделна част от задължението за връщане, наложено или постановено с това решение, би застрашило този баланс и съответно би противоречало на целта на Директива 2008/115.

79 Впрочем следва да се отбележи, че тълкуването, възприето в точка 75 от настоящото решение, не се поставя под въпрос от факта, че член 7, параграф 1 от тази директива предоставя на държавите членки възможност да предвидят в националното си законодателство, че срок за доброволно напускане се предоставя единствено след подаване на молба от засегнатия гражданин на трета страна.

80 В подобна хипотеза тази разпоредба би свидетелствала за решението да не бъде предоставен срок за доброволно напускане поради неспазване на процесуалното условие, от което зависи преценката относно такъв срок. Прилагането на споменатата разпоредба от компетентните органи обаче би подлежало и на съдебен контрол, в съответствие с член 13 от Директива 2008/115 във връзка със съображения 6 и 10 от тази директива и с член 47 от Хартата. Както отбелязва генералният адвокат в точка 83 от заключението си, следователно незаконосъобразността, която е налице в същата разпоредба, би се отразила върху задължението за връщане, наложено или постановено със съответното решение за връщане, а оттам и върху това решение като цяло.

81 Накрая, уместно е да се подчертае, че цялостната отмяна на решението за връщане не накърнява целта за ефикасност на политиката за извеждане, следвана от Директива 2008/115, защото тази отмяна не означава непременно, че процедурата, образувана въз основа на тази директива, започва пак отначало (вж. в този смисъл решение от 15 февруари 2016 г., N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, т. 75), и не е пречка при необходимост компетентният орган да приеме ново решение за връщане, което включва мерките, необходими за отстраняване на установената нередност (вж. по аналогия решение от 28 януари 2016 г., CM Eurologistik и GLS, C-283/14 и C-284/14, EU:C:2016:57, т. 50 и цитираната съдебна практика).

82 С оглед на изложеното дотук на третия въпрос по дело C-636/23 и на втория въпрос по дело C-637/23 следва да се отговори, че член 3, точка 4 и член 7 от Директива 2008/115 трябва да се тълкуват в смисъл, че разпоредбата относно срока за доброволно напускане, залегнала в решение за връщане, е неразделна част от задължението за връщане, наложено или постановено с това решение, поради което, ако е констатирана незаконосъобразност във връзка с тази разпоредба относно срока за доброволно напускане, посоченото решение трябва да бъде изцяло отменено.

По съдебните разноски

83 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

1) Член 7, параграф 4, член 8, параграфи 1 и 2 и член 11, параграф 1 от Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни,

трябва да се тълкуват в смисъл, че

не допускат непредоставянето на срок за доброволно напускане да се счита просто за мярка за изпълнение, която не променя правното положение на засегнатия гражданин на трета страна.

2) Член 13 от Директива 2008/115 в светлината на член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз

трябва да се тълкува в смисъл, че

изисква решението за непредоставяне на срок за доброволно напускане да подлежи на оспорване по съдебен ред.

3) Член 3, точка 6 и член 11, параграф 1 от Директива 2008/115

трябва да се тълкуват в смисъл, че

допускат компетентният национален орган да наложи забрана за влизане, дори след значителен период от време, въз основа на решение за връщане, в което не се предоставя срок за доброволно напускане.

4) Член 3, точка 4 и член 7 от Директива 2008/115

трябва да се тълкуват в смисъл, че

разпоредбата относно срока за доброволно напускане, залегнала в решение за връщане, е неразделна част от задължението за връщане, наложено или постановено с това решение, поради което, ако е констатирана незаконосъобразност във връзка с тази разпоредба относно срока за доброволно напускане, посоченото решение трябва да бъде изцяло отменено.

Подписи